

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istorია

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

IX. De iis qui in Thebaide passi sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

furorem ac minas spirans, nihilominus divina obfistente providentia retrò avertebatur. Proinde cum nullatenus ab eo læsi essent, aliæ rursus in illos immittæ sunt bestia. Tandem deniq; post multiplices & horrendos bestiarum incurfus cuncti gladio confossi, sepulchri loco marinis gurgitibus commendati sunt.

CAPUT VIII.

De iis qui in Ægypto passi sunt.

Huc refer
Niceph.
l. 7. c. 8.

Hujusmodi fuit certamen Ægyptiorum, qui in urbe Tyro pro pietate gloriosè dimicaverunt. Sed & illos Ægyptios qui domi martyrium perpassi sunt, meritò quis admiretur. Illic enim viri prope innumerabiles cum uxoribus & liberis, pro Servatoris nostri doctrina temporalem hanc vitam aspernati, varia mortis genera sustinuerunt: alii quidem post unguulas ac fiduculas, post crudelissima verbera & varios ipso etiam dictu horrendos cruciatus flammis absumpti: alii verò in mare demersi. Alii carnificibus capita sua amputanda alacri animo præbuerunt. Nonnulli tormentis ipsis immortui; quidam fame consumpti. Alii denique in crucem acti; pars eo modo quo malefici vulgò suffigi solent: pars atrocius, capite deorsum versò clavis confixi, & vivi eò usque servati, quoad in ipsis patibulis fame interiissent.

CAPUT IX.

De iis qui in Thebaidem passi sunt.

Huc refer
Niceph.
l. 7. c. 8.

Verùm omnem dicendi copiam superant cruciatus illi ac dolores quos apud Thebaidem martyres pertulerunt, acutis testis vice unguularum adhibitis toto corpore ad mortem usque lacerati. Mulieres verò altero pede religatæ sublimes capite deorsum vergente, machinis quibusdam in altum sublatae, nudisque ac prorsus inteectis corporibus, fœdissimum simul atque inhumanissimum spectaculum cunctis intuentibus præbuerunt. Alii rursus ad arbores & ramos alligati interiere. Nam cum robustissimos ramos inflexos machinamentis quibusdam in unum coire fe-

πνέων, εἰς τῆσιν πρὸς τὴν ἱεράν ἀνδραγαθίαν ἀποβλέποντες, ὡς μὴ ἴτε μὴδὲν μὴδ' ἀμείνω τὰς ἀδικήσαντες, ἕτερα ἅπαντα αὐτοῖς ἐπιφύεσθαι θηρία. τέλος δὴ οὕτως μὲν τὰς ποικίλας τέτων προσβολὰς. ἕξει καὶ αὐτὰς γῆτες οἱ πάντες, ἀντὶ γῆς καὶ τὰ φωνὰς λαπίους ᾧ δ' ἰδοῦναι κύμασι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Πεὶ τὴν κατὰ τὴν Αἴγυπτον.

Καὶ τοῖσδε μὲν ὁ ἀγὼν τῶν κτ' Ἰουδαίων ἐπὶ τῆσιν ἀθλήσιν ἐνδείξασθαι Αἰγυπτίων. θαυμάσει δ' ἂν τις αὐτῶν κατὰ ἐπιτὸ οἰκίας γῆς μαρτυρησάντας. εἶθα μὲν τὸν δριμυτὸν ἀνδρὸς ἅμα γυναίξιν καὶ παισὶν ὑπὲρ τῆς ζωῆς ἡμῶν διδασκαλίας. ἔπειτα σκαίρας (ἢν καλαφρονήσαντες, διαφόρους τιμωρίας θανάτους. οἱ μὲν αὐτῶν μὲν ζωῆς ἐσβλάσας μάστιγας τε χαλεπωτάτας, ἡμιμυρίας ἄλλας ποικίλας καὶ φεικτάς αὐτῶν βασάνους, πρὸς ᾧ δ' ὀφθέντες. οἱ δὲ περὶ καλαφροχιδένας. ἄλλοι δὲ εὐθαρώς τοῖς δότέμνοσι τὰς ἑαυτῶν προτέμνας κεφαλὰς οἱ δὲ ἐναποθανόντες ταῖς βασάνοις. ἔπειτα λιμῶ διαφθαρέντες. καὶ ἄλλοι πάλιν ἀνακαλοπιωθέντες. οἱ μὲν κτ' τὸ σιμῆτες τοῖς καλογοῖς, οἱ δὲ χειρόνους ἀνάπαλιν κατὰ τὴν προσηλωθέντες. τηρέμενοι τε ζῶντες, εἰς τὴν ἐπ' αὐτῶν ἰκρίων λιμῶ διαφθαρείσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Πεὶ τὴν κατὰ τὴν Θεβαΐδα.

Πάντα δ' ὑπεραίρει λόγον, καὶ ἄς ὑπερῆσαν αἰκίας καὶ ἀλγυθόνας οἱ κτ' ὀφθέντες δαμάστρες. ὅς ἐράκοις ἀπὸ ὀνύχων ὅλην τὴν σῶμα καὶ μέγας ἀπαλλαγῆς τῆ βίης κατὰ ξανόμενοι. γυναῖά τε τοῖν ποδῶν ὅλην δὲ ποδὸς μέμνηρα, μετέωρά τε καὶ διασπαστά κατὰ κεφαλῶν μαχίανους ἰσὶν εἰς τὴν ἀνεκτόμενην. γυμνοῖς τε παύσει ὅς μὴ δὲ ὀφθέντες κεκαλυμμένοι τοῖς σώμασι, θύσαν ταῦτα αἰγίστην καὶ πάντων ὠμοσάτων καὶ ἀπαπαιτούμενοι τῶν ὀφθέντων ἀπασί παρερημύρα. οἱ δ' αὖ πάλιν δένδροισιν καὶ πέτραις ἐναποκον δεσμόμενοι. τὰς γὰρ μάστιγας ἐπὶ τῶν κλάδων μηχαναῖς ποῖν ἐπιταύσαντες, εἰς ἐκάτερά τε τέτων τὰ τῶν

DIOCLETIANUS.

μαρτύρων διπολείοντες σκέλη, εις τὴν ἑαυτῶν
 κήφισαν τὴν κλάδην Φέρεας φύσιν. ἄθρον
 τῶν μελῶν διασπασμὸν καθ' ὧν ταῦτ' ἐνε-
 χείραν, Ἰπνοεῖνες, καὶ ταῦτά γε πάντα ἐνηρ-
 γεῖτο σὺν ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας ἢ χρόνον ἰνα
 βραχύν, ἀλλ' ἐπὶ μακρὸν ὄλων ἐτῶν διάση-
 μα, ὅτε μὲν πλείονων ἢ δέκα, ὅτε δ' ὑπὲρ τὴν
 εἴκοσι τὸν χρῆθμον ἀναίρεμῶν. ἄλλοτε δὲ
 ἐχρήσθη καὶ τριάκοντα ἢ δὴ ἢ ἐχρῆς περὶ ἐξή-
 κοντα, καὶ πάλιν ἄλλοτε ἑκατὸν ἐν ἡμέρα μιᾷ
 ἄσφρα ἀμα κομιδῇ νηπίοις καὶ γυναιξίν ἐπὶ ἐί-
 κων, ποικίλαις καὶ ἐναλλαπέσαις ἡμωεῖαις
 καλαδικαζόμῶν. ἰσορήσαμεν δὲ καὶ αὐτοὶ
 ἐπὶ τῶν τόπων γυρόμῶν, πλείας ἀδρόως καὶ
 μίαν ἡμέραν, τὴν μὲν τ' κεφαλῆς διπολίω
 ἰσομείνας, τὴν δ' ἐπὶ τὴν διαπυρῆς ἡμω-
 εῖαν ὡς ἀμειλίωεας φονεύοντα τὸν σίδηρον,
 ἀτονῆντά τε διαθλάσας. αὐτὰς τε τὴν ἀναι-
 ρέντας διποκάνοντας, ἀμοιβὰδὸν ἀλλήλας
 διαδέχασθαι. ὅτε καὶ θαυμασιωτάτῳ ὄρ-
 μῳ, θεῖαν τε ὡς ἀληθῶς δυνάμιν καὶ παρ-
 ουσίαν τῶν εἰς τὸν Χρῆστον τῶ Θεῷ πεπισθυ-
 κῶτων σωεωρῶμῶν. ἀμα γὰρ τῇ κατὰ τῶν
 παρῆρων διποφασει, ἐπεπῆδων ἀλλοθεν ἀλ-
 λουπῶ παρὰ τῶ διασῆ βήματι, χριστιανῶς
 σφᾶς ὁμολογοῦντες, ἀφρονήτως μὲν πρὸς
 τὰ δευὰ ἑ τὴν τῶν πολυειδῶν βασιάνων τῶ-
 πος διακείμενοι, ἀκαταπῆκτως δ' ἐπαρρησια-
 ζόμενοι ἐπὶ τῇ εἰς τὸν τῶν ὄλων Θεῶν εὐσεβείᾳ.
 μετὰ τε χαρῆς καὶ γέλωτος καὶ εὐφροσύνης
 τὴν ὑσάτῳ διποφασιν τῶ θανάτῳ κατὰ ε-
 χόμενοι, ὡς ἐφάλλων, καὶ ὕμνος καὶ εὐχαρι-
 στίας εἰς τὸν τῶν ὄλων Θεῶν μέχρῃς ἀντὴς ἐχά-
 τῃς ἀναπέμπων ἀναπνοῆς. θαυμάσοι μὲν
 οὐκ ἔσσι δ' ἄρα ἰστέως δ' ἐκείνοι θαυμασιώ-
 τεροι, οἱ πλέτω μὲν καὶ ἐν γυμνασίοις καὶ δόξῃ, λόγῳ
 τε καὶ φιλοσοφίᾳ διαπρέφαντες. πάντα γε
 μὴν δευτέρα θέμενοι τ' ἀληθῶς εὐσεβείας, καὶ
 τῆς εἰς τὸν σωτῆρα ἑ Κύνειον ἡμῶν Ἰησοῦν Χρι-
 στον πίστεως οἷος Φιλόρωμος ἦν. δρχήν ἰνα εἰ
 τὴν τυχεῖσαν τ' καὶ Ἀλεξάνδρειαν βασιλικῆς
 διοικήσεως ἐγκεχειρισμένῳ, ὅς μὲν τῶ ἀξιώ-
 ματος καὶ τῆς ὠμακῆς ἡμῶς ὑποστρατιώταις
 δορυφόρῶμεν, ἐκάστης ἀνεκρίνετο ἡμέρας
 Φιλέας τε τ' Ἰσομοίτων ἐκκλησίας Ἐπίσκοπος.
 διαπρέφας ἀνθ' αἰῶν καὶ τὴν πατρίδα πολι-
 τείαις τε καὶ λειτურγίαις. ἐν τε τοῖς καὶ φιλο-

A cissent, martyrum crucibus utrimq; ad
 eos religatis, ramos in proprium ac na-
 turalem situm reverti sinebant, ut
 membra eorum adversus quos hæc ex-
 cogitaverant, uno simul impetu discer-
 perentur. Atque hæc omnia non paucis
 diebus nec exiguo temporis spatio, sed
 prolixo aliquot annorum curriculo
 continue perpetrata sunt: cum nunc
 deni; interdum viceni & amplius; non-
 nunquam ad triginta usque & sexagin-
 ta; quandoque & centeni viri simul ac
 mulieres cum parvulis uno die interfi-
 cerentur, variis ac per vices alternatis
 suppliciis additi. Nos quoque cum in
 illis partibus degeremus, quampluri-
 mos acervatim uno die: alios quidem
 capite truncatos, alios verò flammis
 traditos vidimus. Adeo ut gladii ipsi he-
 betarentur, & cædere amplius non va-
 lentès frangerentur; ipsique carnifices
 viribus fatiscetes, sibi invicem succe-
 derent. Quo quidem tempore mirabilem
 inprimis animi ardorem, verèque
 divinam virtutem & alacritatem eorum
 qui in Christum Dei crediderant, o-
 culis nostris conspeximus. Etenim vix-
 dum adversus primos lata erat senten-
 tia, cum alii aliunde ad tribunal Judicis
 profilierunt, Christianos sese confessi.
 Et pericula quidem cunctaque multi-
 formium tormentorum genera parvi
 ducebant: supremi verò omnium Num-
 inis cultum libera voce absque ullo
 metu profitebantur; & cum gaudio at-
 que hilaritate, ridentes capitalem sen-
 tentiam excipiebant: adeo ut in laudem
 Conditoris omnium Dei Psalmos hy-
 mnosque & gratiarum actiones ad ex-
 tremum usque spiritum concinerent.
 Et hi quidem admiratione profectò di-
 gni exstiterunt. Verum ii maximam
 præ cunctis laudem atque admiratio-
 nem merentur, qui opibus ac nobilitate
 pollentes, & ob eloquentiam ac Philo-
 sophiæ studium non mediocrem glo-
 riam consecuti, tamen veram pietatem
 & fidem in Dominum ac Servatorem
 nostrum Jesum Christum his omnibus
 præposuerunt. Hujusmodi fuit Philoro-
 mus: qui non vulgarem Magistratum,
 Procuratoris scilicet summæ rei apud
 Alexandriam gerebat; & pro dignita-
 te ac prærogativa honoris Romani, sti-
 patus militibus quotidie jus dicebat.
 Hujusmodi etiam fuit Phileas Ecclesiæ
 Thmuitarum Episcopus; vir cunctis in
 patria honoribus ac muneribus sum-
 ma cum laude perfunctus, & in Phi-
 Pp iij

lophiæ studiis admodum clarus. Qui cum innumeri cognati atque amici, quidam etiam ex Magistratibus atque honoratis eos rogarent; eum iudex ipse eos cohortaretur ut sui ipsorum misereri, & uxoribus ac liberis suis consulere vellent: nunquam his omnibus adduci potuerunt, ut vitæ suæ conservandæ causâ, divinas leges de confessione & negatione nominis Christi latas contemnerent: sed virili ac Philosophico animo, seu potius religiosa ac Deo dicata mente, adversus omnes Iudicis minas & contumelias ambo perstantes, securi percussi sunt.

Α Φίλων λόγοις οἱ καὶ μυρίων ὄσων πρὸς αὐτοὺς τὸς τε καὶ τῶν ἄλλων φίλων ἀνιέκοιτο ἐπιμήτων ἐπὶ ἀξίας δεχόντων, πρὸς ἃ καὶ τὴν δικαστῶν ἀσκαλιεῖται, ὡς ἀναπνεύσει οἴκτον λαβοῖεν, φειδώτε παιδῶν καὶ γυναικῶν ποιήσω. ἔδαμῶς πρὸς τῶν τοσούτων ἐπιτηδεύοντων φιλοζῴησαι μὲν ἐλέσθαι, καταφρονήσαι τῶν ἀειδόμολογίας καὶ δεισιπείας τῶν σαπῶν ἡμῶν θεομῆρ ὑπήχθησαν ἀνδρείω ἢ ἡμεῶν καὶ φιλοσόφω, μάλλον ἢ εὐσεβείᾳ καὶ φιλίᾳ θεῶν ψυχῆ, πρὸς ἀπάσας τὴν δικαστῶν τῶν ἀπειλῶν καὶ τὰς ὑβρεῖς ἐνάντιες, ἀμφὶ τῆς κεφαλῆς ἀπέμυθησαν.

CAPUT X.

De his quæ Alexandria gesta sunt, testimonium Phileæ martyris.

Huc referat
Niceph.
l. 7. c. 9.

VERUM quandoquidem Phileam in Græcorum disciplinis apprime versatum fuisse retulimus, ipse nunc prodeat, tum de seipso testimonium dicturus, quis & unde fuerit: tum martyria illa quæ per id tempus Alexandria contigerunt, accuratius quam nos relaturus his verbis. Ex epistola Phileæ ad Thmuitas. Hæc igitur omnia exempla ac signa, & pulcherrima documenta in sacris literis exstare cum scirent beatissimi qui nobiscum versati sunt martyres; absque ulla cunctatione, oculum mentis in supremum omnium Deum sincerè defigentes, & mortem pro pietate libenti animo amplectentes, vocationi suæ pertinaciter inhæserunt. Quippe qui probe nossent Dominum nostrum Jesum Christum nostrâ causâ hominem idcirco factum fuisse, ut & peccatum omnino excinderet, & ad vitam æternam contendentibus nobis subsidia itineris compararet. Non enim rapinam arbitratus est Christus esse se æqualem Deo; sed exinanivit seipsum, servi formam induens: & specie ipsa inventus quasi homo, humiliavit semetipsum usque ad mortem; & quidem mortem crucis. Proinde meliora charismata confectantes martyres qui Christum gestabant, omnes ærumnas, omnia tormentorum genera quæ excogitari potuerant, non semel, sed iterum ac sæpius nonnulli sustinuerunt. Et cum satellites non solum verbis minantes, sed etiam factis terrorem ipsis incutere certatim niterentur, non tamen

Phila.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

Φιλίᾳ μάρτυρι καὶ τῆ κατ' Ἀλεξάνδρειαν πεπραγμένων ἑβραίων διδασκαλίας.

ΕΠΕΙ ἡ καὶ τῶν ἑξῶθεν μαθημάτων ἡμεῶν πολλοῦ λόγου ἀξίον ἡμεῶς τὸν Φιλέαν ἔφαμεν, αὐτὸς αὐτῆ παρὶτω μάρτυρι, ἅμα μὲν αὐτὸν ὅς τις ποτ' ἦν ἐπὶ δεισιπείᾳ, ἅμα ἡ καὶ τὰ κατ' αὐτὸν ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ συμβεβηκότα μαρτύρια, ἀκριβέστερον μάλλον ἢ ἡμεῖς ἰσορήσων διὰ τέτων τῶν λέξεων ἀπὸ τῶν Φιλέα πρὸς Θεμίτας γραμμάτων τέτων ἀπάντων ὑποδειγμάτων ἡμῶν καὶ ὑπογραμμῶν καὶ καλῶν γνωρισμάτων ἐν ταῖς θείαις καὶ ἱεραῖς γραφαῖς κειμένων, ἔδει μνησθῆσαι ἅπαντες οἱ μακάριοι οἱ σὺν ἡμῖν μαρτυροῦντες τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα πρὸς τὸν ἐπιπαύσαντα Θεὸν καθαρώς τείναντες, καὶ τὸν ἐπὶ εὐσεβείᾳ θάνατον ἐννῶ λαβόντες, ἀπειρῆς τῆς κλητικῆς εἰρήνης, τὸν μὲν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εὐεργέτην ἐνανθρωπήσαντα δι' ἡμᾶς, ἵνα πᾶσαν μὲν ἀμαρτίαν ἐκκόψῃ, ἐφόδια ἡμῶν τὴν αἰώνιον ζωὴν εἰσὸς ἡμῖν καταθήσεται, ἡ δὲ ἁρπαγὴ μὴ ἡγήσασθαι τὸ ἐν αἰῶνα Θεῷ, ἀλλ' αὐτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαλοῦντος καὶ γήματι εὐεργετῆς ὡς ἀνθρώπου, ἑαυτὸν ἐταπείνωσεν ἕως θανάτου. θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ζηλώσαντες τὰ μυστήρια τῶν χαρισμάτων οἱ Χριστοφόροι μάρτυρες πάντα μὲν πόνον καὶ παντοίας αἰσθητικῆς ἐπινοίας σὺν εἰσάπαξ, ἀλλ' ἤδη καὶ δεισιπτερον τινὲς ὑπέμειναν. πάσας δὲ ἀπειλὰς καὶ λόγους μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐργοῖς τῶν δορυφορῶν καὶ αὐτῶν φιλοδιμυμένων, ἐκ ἐπιπέδου